

Justisdepartementet

E-post:

ju.remissvar@regeringskansliet.se

ju.L2@regeringskansliet.se

2020-09-27

Remissyttrande

EU-kommissionens förslag till nytt konsumentkreditdirektiv

Er ref: Ju2021/03087

Vår ref 2021/32

Justitiedepartementet har inbjudit finansbolagen att inkomma med synpunkter på kommissionens förslag till nytt konsumentkreditdirektiv. Finansbolagen välkomnar möjligheten att vara delaktiga i processen.

Finansbolagen konstaterar att EU- kommissionens förslag till nytt konsumentkreditdirektiv är osammanhängande och motsägelsefullt på många punkter. Det finns därför ett stort värde av att tillsammans med departementet och andra berörda intressenter gemensamt försöka klargöra vad kommissionen faktiskt föreslår och vilka konsekvenser det i så fall kan medföra för svenska konsumenter. Finansbolagens utgångspunkt är att Sverige ska försöka säkerställa handlingsfrihet för att kunna behålla och kunna utveckla sådant som evidensmässigt fungerar väl i Sverige och som ger ett bättre konsumentskydd än vad som är fallet i andra EU-länder. En helt central fråga för svensk del är exempelvis att säkerställa att direktivet inte förhindrar krav på deltagande i ett nytt heltäckande och mer aktuellt kreditregister något som efterfrågas av såväl branschen som myndigheterna och konsumentorganisationerna. En åtgärd som dessutom tillskillnad från kommissionens förslag skulle vara en verkligt effektiv åtgärd för att förebygga överskuldssättning i Sverige, se vidare nedan under "Artikel 19 Databaser". Finansbolagen hoppas därför som framgått av tidigare mejlsvar att departementet kommer att bjuda in till ett referensgruppsmöte så snart som möjligt. Finansbolagen ser även ett stort värde med ytterligare referensgruppsmöten under den fortsatta lagstiftningsprocessen dels för att branschen kan tillföra viktig sakkunskap dels även för att förbereda alla berörda på de kommande förändringarna.

Följande är kommentarer till några av de enskilda artiklarna. Finansbolagen lämnar gärna ytterligare synpunkter i samband med ett referensgruppsmöte.

Nedan följer några frågor som Finansbolagen så här långt identifierat:

Art. 1 – kredittjänster för gräsrotsfinansiering

Finansbolagen välkomnar att alla konsumentkreditavtal eller system för ingående av sådana avtal omfattas av samma direktiv. Det saknas dock ett övertygande resonemang om varför vissa verksamheter, t.ex. pantbanker, undantas.

Art. 2 – tillämpningsområdet

Idag finns i direktivet och i 4 § konsumentkreditlagen undantag för räntefria kreditköp med inga eller mycket små tillkommande kostnader som löper på kortare tid än tre månader. Undantagen återspeglar en avvägning mellan olika intressen.

Dels reflekterar undantagen att det inte är en framkomlig väg att göra skillnad på olika betalningsansånd/krediter utifrån vem som ger anståndet/krediten eller hur tekniken eller organisationen ser ut eftersom det skulle medföra ett ojämnt och oförutsägbart konsumentskydd och framväxt av en oreglerad och osund skuggmarknad. Dels återspeglar undantagen andra hänsynstaganden som måste göras. Antalet betalningsansånd till konsumenterna i samhället, exempelvis betalning mot faktura, är mycket stort och helt avgörande för den allmänna omsättningen ska fungera på ett effektivt sätt. Det handlar också i många fall om små belopp som betalas helt utan problem. Mot den bakgrunden har det inte ansetts proportionellt och förenligt med det allmänna omsättningsintresset att behandla alla betalningsansånd som krediter med det krav på informationsgivning och kreditprövning det skulle medföra att göra alla som ger konsumenterna betalningsansånd till "kreditgivare". Det finns därmed starka skäl till de undantag som idag finns i 4 § konsumentkreditlagen för räntefria kreditköp med inga eller mycket små tillkommande kostnader som löper på kortare tid än tre månader.

Om de nuvarande undantagen (i Artikel 2, punkten 2, e och f.) för räntefria lån och lån under 3 månader samt för vilka endast obetydliga avgifter ska betalas avskaffas uppkommer frågan om inte vanliga fakturor dvs. betalningsansånd på t.ex. 20, 30 eller 45 dagar faller in under tillämpningsområdet genom att betalningsansånd ingår i definitionen av kreditavtal. Betalningsansånd/kreditavtal uppkommer då direkt när en kund inte betalar direkt utan faktureras för en vara eller tjänst. När det gäller undantag från tillämpningsområdet anges i punkten 2 (g) "Kreditavtal som avser en ett kostnadsfritt betalningsansånd *för en befintlig skuld*". Finansbolagen anser att det bör övervägas om det inte är bättre att sätta punkt efter ordet betalningsansånd. Det framstår nämligen som oklart vad "*en befintlig skuld*" avser och om det inbegriper exempelvis fakturor. Möjligen kan svaret på den juridiska frågan om när en skuld uppstår (vid köpeavtal, vid leverans etc.) skilja sig mellan olika medlemsländer vilket skulle kunna leda till helt olika tolkning av begreppet "*befintlig skuld*" dvs. någon harmonisering uppnås inte. Under alla förhållanden bör det klargöras om kostnadsfria betalningsansånd/fakturor och dito med obetydliga avgifter undantas även framöver.

För det fall direktivet och bestämmelsen i punkten 2 (g) inte undantar kostnadsfria betalningsansånd/fakturor skulle en närmast oöverskådlig ny situation för hanteringen av samtliga betalningsansånd/krediter genom att alla utställare av fakturor blir kreditgivare och alla fakturor till konsument är krediter som omfattas av direktivets tillämpningsområde

och långtgående krav. Vad blir konsekvensen om till exempel en faktura med en 14-dagars betalningstid från en hantverkare omfattas av direktivets regler?

Frågan är dessutom om den föreslagna regeln är önskvärd från konsumentskyddssynpunkt, eftersom det kan få hantverkare och andra näringsidkare att i stället kräva förskottsbetalning eller kontant betalning vid leverans/slutförande av arbete till nackdel för konsumenten, för att undvika att behöva följa alla regler i för konsumentkrediter. Sannolikt kommer det att leda till att all fakturering mot konsument "Klarnafieras" genom att myndigheter, näringsidkare, föreningsliv etc. tvingas outsourca all faktureringen mot konsument till professionella aktörer. Även om detta i och för sig även skulle kunna gynna några av Finansbolagens medlemmar som kan erbjuda sådana tjänster, så kommer det i förlängningen att medföra kostnader för alla konsumenter och samhället i stort när alla betalningsanslåg/fakturor mot konsument ska behandlas som krediter med de omfattande krav det medför enligt direktivet. Ett massivt införande av kreditprövningar i samband med alla betalningsanslåg/fakturor kommer sannolikt utestänga en del konsumenter från möjligheten till kostnadsfria betalningsanslåg/fakturor. Krav på förskottsbetalning eller direktbetalning blir sannolikt en realitet i många sammanhang.

Finansbolagen ser inte att kommissionen hanterat frågan eller belyst konsekvenserna av en sådan massiv utvidgning av tillämpningsområdet. Någon möjlighet att skilja på betalningsanslåg/fakturor beroende på vem som medger anslåendet (exempelvis företag under tillstånd) eller hur det organiseras eller sker rent tekniskt framstår som angetts ovan inte som en framkomlig väg varken från konsumentskyddssynpunkt eller konkurrenssynpunkt efter som det skulle ge upphov till en stor oreglerad skuggmarknad när vissa aktörer kan tillhandhålla betalningsanslåg som inte omfattas av någon reglering. Om undantaget för betalningsanslåg/räntefria krediter tas bort bör det därför tillämpas oavsett om kreditgivaren har kreditgivning som huvudsaklig verksamhet eller inte och oberoende av hur betalningsanslåg hanteras organisatoriskt eller ges tekniskt.

Art. 3 – definitioner

En definition av leasing saknas och frågan är om leasing omfattas av tillämpningsområdet? Om så är fallet, vad avses i så fall med leasing? Är det överhuvudtaget ändamålsenligt att reglera leasing i konsumentkreditdirektivet?

Finansbolagen konstaterar att det i texterna finns flera motstridiga uttalanden från kommissionen i frågan om leasing omfattas av tillämpningsområdet eller inte. På sidan 6 i den inledande förklarande texten står det att alla leasingavtal omfattas av följande formulering (*vår kursivering och fetstil*):

*"... Utvidgning av direktivets tillämpningsområde till att omfatta lån under 200 euro, räntefri kredit, alla checkräkningskrediter och **alla leasingavtal**,..."*

Det anges också i preambeln punkt 15 längst ner s. 16 f. (*vår kursivering och fetstil*):
"På samma sätt bör andra potentiellt skadliga produkter, på grund av de höga kostnader de medför eller de höga avgifter som uttas vid utebliven betalning, omfattas av detta direktiv, för att säkerställa ökad insyn och bättre konsumentskydd, och därigenom stärka

konsumenternas förtroende. I detta avseende bör följande inte vara undantagna från tillämpningsområdet för detta direktiv: leasingavtal, kreditavtal i form av en kontokredit enligt vilka krediten ska betalas tillbaka inom en månad och ränte- och avgiftsfria kreditavtal, inklusive "köp nu, betala senare-erbjudanden", dvs. nya digitala finansiella verktyg som låter konsumenterna göra inköp och betala för dessa över tid, och kreditavtal enligt vilka krediten ska betalas tillbaka inom tre månader och för vilka endast obetydliga avgifter ska betalas."

I motsats till ovanstående detta anges i preambeln punkten 20, s.17 f. följande:

"Avtal om fortlöpande tillhandahållande av tjänster eller om leveranser av varor av samma slag, där konsumenten gör avbetalningar så länge som de tillhandahålls, kan skilja sig väsentligt från de kreditavtal som behandlas i detta direktiv i fråga om avtalsparternas intressen och i fråga om transaktionernas utformning och genomförande. Sådana avtal bör därför inte anses vara kreditavtal som omfattas av detta direktiv. Ett exempel på sådana avtal är försäkringsavtal där försäkringen betalas genom månatlig avbetalning."

Även om endast försäkringsavtal nämns som exempel innefattar formuleringen "tillhandahållande av tjänster" eller "leverans av varor" även leasingavtal, som inte är ett penninglån utan en nyttjanderätt till en viss tillgång. Punkten 20 visar att kommissionen är medveten om att det finns en skillnad mellan penninglån och tillhandahållande av tjänster och varor - som precis är fallet vid leasing.

Kommissionens förslag är mycket otydligt och därför svårt att ta ställning till. Om man tittar på själva direktivtextens ordalydelse, i artikel 3.3 i "kreditavtal", så omfattas leasing inte av direktivtexten.

Enligt preambelns punkt 57 omnämns avtal med "förvärvskyldighet". Detta tyder på att kommissionen endast har ansett att avtal där det ursprungligen var avsett att kunden blir ägare bör omfattas. Finansbolagen anser naturligtvis att "maskerade kreditköp", dvs. avtal som i själva verket är ett avbetalningsköp också ska behandlas som ett avbetalningsköp. Men det är inte samma sak som att leasingavtal bör omfattas av direktivet. Om leasing (vad som nu avses med leasing enligt förslaget) skulle täckas uppstår betydande avgränsningsproblem mot abonnemangsavtal m.m. På samma sätt kommer det att finnas avgränsningssvårigheter mot olika former av biluthyrning.

En avgörande skillnad mellan leasing och krediter är att det handlar om ett fysiskt objekt som inte ägs av konsumenten, varför många av bestämmelserna i direktivet helt enkelt inte är meningsfulla att tillämpa. Både innehåll och begrepp skulle skapa förvirring och ge konsumenten det felaktiga intrycket att det handlar om ett kreditköp där konsumenten äger objektet vilket inte är fallet vid leasing.

I sammanhanget noteras att Finansbolagens sedan många år utvecklade god sed vid privatleasing i dialog med bl.a. Konsumentverket och MRF. God sed syftar just att bl.a. till att undvika att begrepp som ger kan ge konsumenten felaktiga och missvisande intryck av att det handlar om köp används i samband med privatleasing: *"Det bör tydligt framgå att det inte är fråga om (avbetalnings) köp och att leasingobjektet ska lämnas tillbaka till leasegivaren vid avtalsperiodens slut"*. Finansbolagen har även bidragit i MRFs arbete med

att ta fram en särskild blankett för beställning av privatleasing. Historisk användes bilhandeln samma blankett som vid köp när en leasingbil beställdes, vilket var otydlig eftersom det kunde ge det felaktiga intrycket av att det handlade om ett avbetalningsköp. Denna linje av tydlighet mot konsumenter måste upprätthållas i varje eventuell ny reglering. Kommissionens förslag fallerar också i detta avseende vilket helt enkelt inte är acceptabelt ur konsumentskyddssynpunkt.

Enligt god sed ska för övrigt s.k. finansiell leasing inte tillhandhållas mot konsument i Sverige. En eventuell reglering av finansiell leasing inom EU (vilket eventuellt skulle kunna vara det Kommissionen avser bakom alla motsägelsefulla skrivningar) skulle dock kunna leda till att finansiell leasing mot konsument blir en realitet även i Sverige. Även om det innebär en ny produkt- och affärsmöjlighet är det inte säkert att det förbättrar konsumentskyddet på den svenska marknaden.

Ytterligare exempel på regler som inte är meningsfulla är ångerrätten. Ångerrätten i konsumentkreditlagen och i direktivet tar sikte på återbetalning av krediten medan avslutningen av ett leasingförhållande innebär något helt annat, nämligen att bilen som inte längre är ny och normalt har tappat betydande i värde ska återlämnas med allt vad det innebär. Förslaget till artikel 26 om ångerrätt ger i och för sig inte stöd för att verkan beträffande det leasade objektet förändras.

När det gäller informations-/avtalsinnehåll före avtal och den information som ska lämnas i marknadsföringen är förslaget inte heller meningsfullt i förhållande till leasingavtal, där det bland annat är avgörande hur många kilometer som körs, hur länge avtalet gäller osv. Leasingavtal innehåller inte med nödvändighet någon ränta utan det som anges är en leasingavgift per månad. Rätten att lösa krediten i förtid är inte heller meningsfull för ett leasingavtal, som i allmänhet är oåterkalleligt eftersom avtalet gäller för en bestämd tid om minst ett år, vanligen 3 år.

På samma sätt passar begreppet effektiv ränta och det sätt på vilket det beräknas inte på något sätt in på ett leasingavtal.

Direktivet är helt enkelt inte utformat för att inkludera vare sig operationella eller finansiella leasingavtal. Det stöder slutsatsen att leasingavtal inte ska omfattas av direktivet. För det fall det bedöms föreligga ett behov av att reglera leasing mot konsument finns det andra avgörande faktorer kopplade till den fysiska tillgången som inte regleras i konsumentkreditdirektivet. I Sverige upprätthålls redan ett gott konsumentskydd genom att näringslivets självreglering som utvecklats under många år och genom informationsinsatser till konsumenter som ingår privatleasingavtal.

Finansbolagens slutsats när det gäller leasing till konsument

Finansbolagens uppfattning är direktivet mycket oklart i frågan om leasing omfattas i tillämpningsområde. Det saknas en ordentlig analys av hur marknaden för leasing till privatpersoner ser ut i samtliga EU-länder, vilka konsumentskyddsregler och standardavtal m.m. som finns i dag. Den befintliga nationella regleringen och det faktiska tillämpade konsumentskyddet är enligt vad Finansbolagen erfarit mycket fragmentiserad och ordet

leasing används med mycket varierande innebörd i olika länder och kan avser allt i fråga vad som i Sverige skulle betecknas som ett rent avbetalningsköp till finansiella leasingavtal som inte förekommer mot konsumenter i Sverige. När en sådan grundläggande analys är gjord kan det övervägas om leasing bör regleras i ett självständigt direktiv eller om nationell reglering på marknader där det eventuellt föreligger ett behov är ett mer realistiskt alternativ.

Finansbolagen är för ett gott konsumentskydd när det gäller leasing till konsument, vilket arbetet med god sed för privatleasing under mer än 20 år visar, men en eventuell regering på EU-nivå och därmed i förlängningen i Sverige bör bygga på en grundlig och gedigen analys som tar hänsyn till produkten och de eventuella regeringsbehoven på ett seriöst sätt. I det sammanhanget uppkommer även frågor om hur gränsdragning ska göras mellan finansiell och operationell leasing respektive mot liknande produkter som biluthyrning och prenumerationstjänster inom olika områden som växer mycket snabbt och som inte sällan står för betydande belopp i förhållande till enskilda konsumenters ekonomi. Sverige bör därför först och främst arbeta för att klargöra exakt vad kommissionens mål är när det gäller leasing och om syfte är att reglera eventuellt missbruk av beteckningen leasing (s.k. maskerade kreditavtal) eller om målet är att säkerställa att betalningsförmågan prövas för att förebygga överskuldssättning. Det senare är rimligen en viktigare fråga enligt Finansbolagen.

En regel om prövning av betalningsförmågan vid leasing en möjlighet?

Finns det politiskt önskemål om en "quick fix" skulle en ny och separat bestämmelse om att *betalningsförmågan* ska bedömas vid leasing kunna införas. Det är dock viktigt att *inte* använda ordet kreditprövning i samband med leasing eftersom det ger konsumenten det felaktiga intrycket att det handlar om en (avbetalnings)kredit vilket inte är fallet. I sammanhanget noteras att Finansbolagens medlemmar och andra seriösa aktörer, som tillsammans står för i princip hela marknaden i Sverige, gör en noggrann bedömning av betalningsförmågan vid privatleasing redan idag. Att en bedömning av betalningsförmågan ska göras på ett proportionellt vis i linje med vad som redan gäller för kreditprövningar är därmed okontroversiellt för svensk del.

En mer seriös ansats krävs

Om det finns en politisk önskan inom EU om ett stärkt konsumentskydd för privatpersoner som ingår leasingavtal krävs det helt andra och mer djupgående analyser än de som presenterats av Kommissionen. Regleringen i konsumentkreditdirektivet ger inte några ändamålsenliga lösningar på de specifika frågor som är aktuella vid leasing.

För att inspirera till ytterligare eftertanke se [Finansbolagens God sed nr 5 Privatleasing](#) om (operationell) leasing avseende i första hand motorfordon till konsumenter som utgör en grund för etablerad praxis när det gäller att tillhandahålla ett gott konsumentskydd på detta område i Sverige som arbetats fram mer än 20 års tid. Samtidigt illustrerar dokumentet hur många olika frågor som behöver regleras och som inte finns med i ett kreditavtal än mindre i konsumentkreditdirektivet.

Regeringen är välkommen att använda detta som ett exempel för kommissionen på både det faktum att det nuvarande utkastet till direktiv inte är lämpligt för att reglera området och som en inspiration för de frågor som eventuell i framtiden kan behöva regleras för att säkerställa ett gott konsumentskydd för leasing även inom övriga EU.

Leasingfrågan är oerhört komplex och av central betydelse för finans- och leasingföretag samt för många konsumenter i Sverige. Finansbolagen har därför mot bakgrund bland annat av denna fråga bett departement om ett referensgruppsmöte så snart som möjligt.

Artikel 6 – Diskriminering

Det föreslås att ingen tonvikt får läggas på nationalitet och bosättningsort. Finansbolagen håller inte med om det senare, eftersom det är av stor betydelse för borgenärens risk för utebliven återbetalning och möjligheten till effektiv indrivning av fordringar och möjlighet att återta finansierade objekt vid utebliven betalning. Förutsättningarna skiljer sig markant mellan olika EU länder även i en mängd andra avseenden exempelvis tillgången på information och hur lagstiftningen ser ut inklusive huruvida kreditgivning är tillståndspliktig eller inte.

Kreditgivare i Sverige har byggt sin verksamhet och kreditprövningsrutin utifrån de lokala förutsättningar som gäller för att kunna göra en fullgod kreditbedömning just i Sverige. Normalt saknas det därför förutsättning att göra en fullgod kreditbedömning som på ett rättvisande sätt tar hänsyn till förhållandena i ett annat EU-land. Ett krav på att bevilja krediter utan möjlighet till en fullgod kreditprövning skulle förutom att det strider mot god kreditgivningssed i Sverige bidra till ökad överskuldssättning.

Folkbokföring i Sverige är därför från en flera utgångspunkter ett helt legitimt kriterium för att bevilja krediter i Sverige. Förslag om något som framstår som en kontraheringsplikt i förhållande till konsumenter bosatta i andra medlemsländer går uppenbart emot kommissionens uttalade målsättning om att förbättra konsumentskyddet och minska överskuldssättningen.

[artiklarna 7-13, 20-21] Övergripande om informationskrav

Enligt Finansbolagen har kommissionen misslyckats med att hantera det brister som konstaterats och som handlar om att ta hänsyn till konsumenters förutsättningar att ta till sig information i olika sammanhang inte minst i en digital miljö. Förslaget ökar istället det problem med s.k. "information overload" som identifierats i kommissionen beslutsunderlag. Det tydligaste exemplet är kraven på ytterligare än blankett "SECCI" när det rimliga vore snarare att säkerställa en mer kortfattad information som konsumenter i allmänhet kan ta till sig – gärna utifrån en dialog med konsumentföreträdare och konsultation av relevant modern forskning. Finansbolagen konstaterar att kommissionens förslag enbart är ett oproportionellt administrativt hinder som branschen nog i och för sig kanske kan hantera till priset av ökade kostnader för konsumenterna men som tyvärr inte påverkar överskuldssättningen eller på något annat sätt är till fördel för konsumenterna när de ska fatta beslut.

Artikel 7 - Reklam för och marknadsföring av kreditavtal

Finansbolagen ställer sig frågan till vad denna bestämmelse tillför i förhållande till i befintlig reglering i bl.a. marknadsföringslagen och de underliggande direktiven.

Artikel 8 – Standardinformation i reklam för kreditavtal

Artikel 8 tar sikte på begränsningar i traditionell media t.ex. radioreklam men tar inte hand om hur "information overload"-problematiken ska hanteras i t.ex. digitala flöden på en mobiltelefon. Om så inte sker kommer kommissionens ambition att möjliggöra digital marknadsföring inte att förverkligas. I direktivets motiv talas det om att minska den obligatoriska informationen i marknadsföringssituationen. Det är svårt att se att denna ambition har uppfyllts aktuellt sammanhang.

Artikel 9 - Allmän information

Bestämmelsen är, såvitt kan bedömas, en kopia av befintliga bestämmelser. Problemet med förslaget är de ökade, omfattande och till stora delar överlappande informationskraven i artiklarna 9, 10 och 16.

Finansbolagen ser ingen anledning till förslaget att konsumenten som utgångspunkt ska ha förhandsinformationen en dag innan ett avtal ingås. Det verkar både onödigt och förmyndaraktigt eftersom det skulle inskränka konsumenterna rättsliga kapacitet att låna när de så önskar. Till exempel ingåendet av ett låneavtal i samband med inköp av en bil eller kylskåp, som omedelbart måste användas för att ersätta en liknande tillgång som har gått sönder.

Som förslaget till artikel 10.1 andra stycket får förstås finns det ett krav på att borgenären påminner låntagaren om ångerrätten inom en dag efter det att avtalet har ingåtts, som ett villkor för undantag från endagens "vänteregeln" i punkt 1. Frågan är om informationsbehovet istället kan tillgodoses dels redan när ett förslag till kreditavtal presenteras och dels när det ingås exempelvis med en tydlig och kort standardtext i direkt anslutning till signeringen oberoende av om det sker på ett papper eller elektroniskt. När allt kommer omkring är det ju bättre om konsumenten blir medvetandegjord om ångerrätten redan genom ingående av avtalet och när detta signeras istället för i efterhand.

Konsumenten kan redan i dag själv bestämma hur länge han eller hon vill ägna åt att läsa och förstå informationen, inklusive det slutliga låneavtalet innan hen undertecknar avtalet och därmed ingår kreditavtalet. De allra flesta konsumenterna kommer att se det som meningslöst att påminnas om ångerrätten 24 timmar efter ett avtal. Dessutom kan påminnelsen ge upphov till missförstånd som leder till att konsumenten av misstag ångrar krediten utan att ha en annan finansiering på plats. Det kan handla om exempelvis ett kylskåp eller nya kläder som direkt tagits i bruk och som därför inte kan återlämnas. Finansbolagen anser att detta visar att regeln enbart är ett oproportionellt administrativt hinder som varken förbättrar

kreditprövningen, minskar överskudsättningen eller på något annat sätt är till fördel för konsumenten och därför bör strykas.

Artikel 13 -Profilering

Bestämmelsen är helt ny och väcker ett antal frågor, bland annat risk för dubbelreglering i förhållande till GDPR och EUs pågående arbete kring AI. Sedan finns det även tolkningsvårigheter, vad exakt avses med "individpassat erbjudande"?

Artikel 16 - Rådgivning

Det är bra att rådgivning förblir en separat produkt/service som inte är obligatorisk. Det bör dock tydliggöras i artikel 16(5) att de tillkommande kraven endast gäller för den som väljer att tillhandahålla sådan icke obligatoriska rådgivningstjänster.

Artikel 18 - Kreditprövning

Det har tillkommit fler ord jämfört med det nuvarande direktivet. Frågan är dock om detta kommer att leda till större tydlighet och därmed bättre konsumentskydd och harmonisering av området eller om de många orden kommer att orsaka fler tolkningsvårigheter och i förlängningen minskad harmonisering.

Det bör tydligare framgå att det finns en proportionalitetsprincip där kraven på vilka uppgifter som är tillräckligt för en kreditbedömning beror på omständigheterna inklusive lånets egenskaper, lånets storlek och lånets likviditetsmässiga betydelse för låntagaren. Frågan är särskilt viktig mot bakgrund av den massiva utvidgning av direktivets tillämpningsområde som föreslås (samtliga betalningsansättningar/fakturor till konsument).

Det finns även flera skrivningar i dokumenten som ger intryck av något som liknar en kontraheringsplikt, vilket än mer explicit uttrycks i den inledande sammanfattande och förklarande texten om artikel 18 på s. 11. Förslag om något som framstår som en kontraheringsplikt går uppenbart emot kommissionens uttalade målsättning om att förbättra konsumentskyddet och minska överskudsättningen.

Artikel 19 - Databaser

I Sverige finns det i dag inget centralt, allomfattande system – offentligt eller privat – där kreditgivaren kan se vilka lån och krediter som lånesökanden redan har för ett effektivt skydd mot överskudsättning. Det råder sedan flera år samtidigt bred enighet mellan myndigheterna, branschen- och konsumentföreträdare att ett sådant register är helt nödvändigt att införa för att förebygga överskudsättning. Någon utredning har inte tillsatts av regeringen och det är mycket angeläget att få besked om varför det dröjer.

I vissa EU-länder bl.a. Danmark har enligt uppgift det nuvarande konsumentkreditdirektivet tolkats så det inte är möjligt att införa en skyldighet för kreditgivaren att delta i ett positivt kreditinformationssystem. Sverige bör därför driva frågan om ett klagande exempelvis i artikel 18.9. (som ger intryck av att man får behålla men eventuellt inte införa krav på att

nationella register ska användas) eller på annan lämplig plats om att direktivet ger medlemsstaterna utrymme att införa ett nationellt register för krediter till konsument till vilket samtliga kreditgivare är rapporteringsskyldiga. För ett gott konsumentskydd är det även viktigt att direktivet ger möjlighet att ställa samma krav på utländska kreditgivare som beviljar krediter till svenska konsumenter.

Artikel 29 - Förtidsbetalning

Möjligheten till förtidsbetalning är väletablerad. Den senare rättsutvecklingen gör det dock angeläget att förtydliga att avgifter m.m. som motsvarar en kostnad och som uppstått före uppsägningen inte ska återbetalas till konsumenten. I Sverige gäller som bekant generellt att avgifter ska motsvaras av en kostnad – vilket tyvärr inte är ett krav i andra EU länder. Det gör såväl förslaget som EU-domstolens underliggande praxis lite svårförståeligt i en svensk kontext.

FINANSBOLAGENS FÖRENING

Lars Zacharoff

Per Holmgren